

sokkal későbbre jön végvágás alá, s közönségesen hosszabb időszak után, mint a hoy azt az erdőmivvelés szabályai rendelik. Ha a letarolandó erdő történetesen gyérb s kétszeri vágásra nem adná ki a kivánt famennyiséget, ugy az kevés kivétellel már az első vágásnál végkép letarolatik, fönhagyva egyes fiatal fákat a jövő korra magfákul.

Fenyves erdőknél ez eljárás alkalmazható nem lévén, azok mindjárt az első vágásnál végkép letaroltattnak az ismert mód szerint.

Miután a havasokon vágásokat télen át a nagy hó miatt folytatni nem lehet ott e célra a nyarat vagyunk kéntelenek fölhasználni. Erre nézve itt is gazdasági szempontból kell kiindulnunk, fölhasználva a kora tavasztól késő őszig azon időt, midőn több s olcsóbb munkások fölött rendelkezhetünk. —

A hasznos madarak oltalmazása és helyhez szoktatása.*)

Nem ismeretlen olvasóink előtt ama körülmény, mily nagy fontossággal bír a kártékony rovarok pusztítására az apróbb ragadozó (?) madarak mennyisége. Gyakrabban keltek már ki a rovarokkal élő, apróbb madarak észnélküli kiirtogatása ellen; Észak-Némethonban annyira nagy fontosságot tulajdonitanak e tárgynak, hogy a nemzetgyűlés törvényhozása által készül megakadályozni az említett madarak végkipusztítását.

Az „Illustr. landw. Ztg.“ ez okból felkarolván az eszmét, igen czélszerű utmutatásokkal jelölé ki a módot, mely szerint kevés költséggel és fáradsággal, miként lehet utját állani a hasznos madarak folytonos kevesbülésének. Közöljük azt olvasóinkkal, figyelembe vétel végett.

Mindenekelőtt az erdő-, mező- és kert-tulajdonosoknak kellene gondoskodni arról, hogy a kicsinyeiket odvakban kiköltő és ápoló madarak (mint czinkék, fakúszók, seregélyek, billegények, harkályok és baglyok) fészkek rakására alkalmas helyet találhassanak. Ez okból kimérendők a

*) A „Gazdasági Közlöny“-ből. — Megjelenik Pesten havonként 5 ívnyi terjedelemben a szövegbe nyomott ábrákkal. Előfizetési díj 1 évre 6 ft., félévre 3 ft., negyedévre 1 ft. 50 kr. Szerkesztő Wagner László, kiadó Heckenast Gusztáv. Szerk.

vén, odvas és görcsökbeni üregekkel bővelkedő fák; ezenkívül az ezeken létező oduk és üregek tisztán tartandók; sőt némileg az eső behatásától is megvédendők, egy a nyilas fölé oly formán alkalmazott darab fa vagy deszka által, hogy a lyuk csak mintegy $1\frac{1}{2}$ —2 hüvelyknyi nagyságú legyen.

Ha pedig ily odvas fák épen nem lennének, akkor készíteni kell fészkek rakhatására alkalmas szekrénykéket odvas faág-, deszka- vagy virágcserepből, melyek nyílásukkal kelet felé a föld színétől 10—20 lábnyi magasságban a fákra erősítendők.

Ha rigó, hurok madár, pinty s több más madár egy s ugyanazon fán fészkelnek: akkor a fészkeket megvédelmezhetjük a fa törzse körül rakott tövis által.

A fecskék köztudomás szerint az épületek ereszei alatt szeretnek fészkelni, s hogy a helyet még inkább megkedveljék, az eresz alatt mintegy 3—4 ujjnyira egy széles lécz alkalmazandó. Az elvitázhatlanul hasznossá elismert czinkék bizonyos helyre való édesgetésére elegendő nyáron át egy fogoly czinkét valamely fára függeszteni, mely csevegésével szabad társait untalan körébe csalogatja. Őszszel a már leveletlen gyümölcsfákra zöld fenyőág teendő, mely körül a czinkék tanyázzván, a fákat minden kártékony rovarról megtisztogatják.

Valószínű, hogy minden helységben létezik egy-egy parlagon hagyott földdarab, ha ezt a madarak kedvencz tartózkodási kelyévé alakítjuk, nemcsak dalaikat élvezhetjük, hanem egy nagy horderejű tényezőt nyerünk gyümölcs-, kert-, és mezőgazdaságunk felvirágoztathatására.

Nem valami sisiphusi munka pedig az említett földet alkalmas berkekévé változtatni, csupán tövisesbokrokkal (minő a cseregalagonya, kökény, vadrózsa és szeder) kell azt sűrűen beültetni. Ezek közé ültethetők vörös berkenye-, cseresznye-, köris-, fenyő és gyertyánfák, s hogy a macskák bejuthatása elkerültesék, körülhintendő ezen hely tenyérnyi vastagságban szétvagdalt tuskéval.

Ha azonban minden kifogás nélkül, s a madaraknak minden ellenség elleni biztos menhelyet akarnánk létrehozni, akkor az előbbenieken kívül még szulák vagy bubos loncz (*Lonicera periclymenum* L. tar-

tarica), bajnócza (*Spirea filipendula*), mogyoró (*Corylus avelana*), gyepűbozda (*Sambucus nigra* és *S. racemosa*), fagyal (*Ligustrum vulgare*), bangita (*Viburnum*), tövisbenge (*Rhamnus frangula*) és bérce (*Clematis vitalba*) is ültendők. Az ily növényzettel bebokrosított 4—6 lábnyi szélességű 20—30 láb hosszúságú, tehát épen nem nagy terjedelmű tér, nekünk igen nagy hasznót, a madaraknak pedig valódi kedvet szerez. Rövid időn benépesítik az ily tuskés bokrozatot, a biztonságot igen kedvelő madarak ezen berkeket s éreztetik az egész vidékkel áldáshozó pusztításukat.

Nem fog ártani, ha az ily bokrozatra, az ifjuság figyelmét és védelmét, egy alkalmas helyen felfüggesztett tábla által felhívjuk; mivel, kivált jelen tárgynak csak érintése is felébresztvén az ifjuságnak természetében rejlő gyöngédségét, óvni fogja bármely bántalmazástól. Ezenkívül ismerje kötelességének minden tanító, minden lehető megtenni e tárgy érdekében, buzdítsa és lelkesítse tanítványait, hogy akár valamely lakatlan szoba ablakában, akár más kellőleg (például hó és szélről, kinyúló háztető vagy oldalfalak által) védett és magányos helyen etető deszkákat alkalmazzon, melyre télen át kenyérmozsát, vagy bodza, vad berkenye és galagonya bogyót, vagy zabot, árpát, kender- és répa magot hintsen. Egy ily nyílt vendéglő a kedves zajongó madárcák részéről tömeges látogatásnak örvend. Mily egyszerű és könnyű módja ez a kivált húzamos fagy és hó esetén igen éhező madarak magunkhoz való édesgetésének és táplálásának; s mily nagy kamattal fizetik vissza tavaszszal az ily könyöradományt énekük s a kártékony férgek serény pusztítása által.

Végre megemlítjük még a parkok és nagyobb kertek tulajdonosainak igen hasznos ugynevezett „madár-tornyokat.“ Ez egy terjedelmes lehetőleg vén s helylyel-közzel száraz águ fa, melyre a fészkek rakhatására alkalmas szekrénykéik vagy mesterséges odvak erősítendők, s hogy a macskák és görények feljuthatása megakadályoztassék, a fa dereka tövissel beburkolandó. A fa törzse, a rigók által igen kedvelt fészkelő hely nyerése végett, száraz galyazattal rakatik körül 6—7 lábnyi magasságig olyformán, hogy a földbe vert s azokkal keresztbe erősített czölöpök ál-

tal — vagy más módon — mind az összeesés általi összesűrűdéstől, mind a netaláni túlságos szétbomlástól megóvassék. Ezen galyazat sűrűn körül ültettetvén bokrozattal, melynek alja szintén behintendő tuskékkal, bekerítetik tövises áthatlan sövénynyel. Csakhamar tapasztalni fogjuk, hogy a fa és körülete ellepetik a legkülönbözőbb madarakkal, mint seregély, harkály, vadgalamb, rigó, cinke, billegény, gébics, pínty és a többi.

A városi kertekben is igen helyén volna ilyféle intézkedések tétele, melyeknek költsége csakhamar kárpátolva lenne azon haszonból, mely tisztán a „madár-torony“-nak lenne köszönhető. Mindenütt tömegesülnének továbbá az illető koru ifjak a „madár-védegyelet“ (madár-pusztítás elleni egyesület) alakítására, melynek feladata lenne a tavasz kedves énekesei érdekében ezen czikben említett irányban működni. (R—r.)

A melegnek befolyásáról az erdei növényzetre.

A minő jótékony hatású a meleg a növényzetre, ha mellette a talaj nedvességben hiányt nem szenved; ép oly kártékony annak hatása ellenkező esetben; mert a mellett hogy a növényeket nedveik túlságos elpárologtatására ingerli, egyúttal a talajt is felszárítja.

Leginkább szenvednek a hőség által azon fajok melyek már lombzatuk szerkezete által nedveik elpárologtatására hajlandók úgy-mint: a bükk, lúcz- és jegenyefenyő, kivált ifjúkorukban, midőn gyökérzetük a talajba eléggé mélyen be nem hatolhatott.

A levegőnek árnyékban magasabb hőfoka korántsem oly kártékony hatású; mint a napsugarainak közvetlen befolyása; mert, a hőség melyet ezek egy tárgyat érintvén előideznek, sokkal nagyobb annál; melyet a lég felvenni képes.

Minél függélyesebben eshetnek a napsugarak egy testre; annál több meleget képesek annak átadni; azért szenvednek, a dél, délkelet, és délnyugati lejtőkön növények legtöbbet a hőségtől.

Legkártékonyabb hatásuak a fajnövényzetre, a napsugarai akkor;